

STORTINGET

Innst. 367 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:213 S (2021–2022)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Tor André Johnsen, Silje Hjemdal og Himanshu Gulati om styrking av den sivile beredskapen

hurtig opprettelse av 50 nye stillinger i sivilforsvarsdistriktene for håndtering av tilsyn med og økning av tilfluktsromkapasiteten, basert på det nye trusselbildet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen raskt øke antallet tjenestepliktige i Sivilforsvaret til 12 000.
2. Stortinget ber regjeringen foreta en rask evaluering av hvordan Sivilforsvarets beredskapskapasitet best kan styrkes på kort sikt.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem en langtidsplan for Sivilforsvaret for å sikre en langsiktig oppbygging av kapasiteten i hele Sivilforsvarets beredskapsspekter.
4. Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for økt bygging av offentlige tilfluktsrom for å sikre tilstrekkelig nasjonal tilfluktsromkapasitet.
5. Stortinget ber regjeringen foreta en rask gjennomgang av alle tilfluktsrom i landet for å sikre at tilfluktsrommene er i tilfredsstillende stand og kan brukes av befolkningen ved kritiske hendelser, jf. de krav som oppstilles i forskrift om tilfluktsrom.
6. Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av praktiseringen av dispensasjonsbestemmelsene i forskrift om tilfluktsrom kapittel VI.
7. Stortinget ber regjeringen fremlegge en plan for

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wettrhus Thorsvik, viser til at representantforslaget om styrking av den sivile beredskapen behandles i denne innstillingen.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne fremmer forslaget med bakgrunn i den siste tids hendelser i Europa, og at forslagsstillerne mener det nye situasjonsbildet i Norges nærområder påkaller umiddelbare beredskapsgrep.

Komiteen merker seg videre at forslagsstillerne mener at styrkingen av den sivile beredskapen derfor må gjøres uavhengig av den større evalueringen av totalberedskapen som den nylig nedsatte totalberedskapskommisjonen skal foreta, og at den endrede sikkerhetssituasjonen i Norges nærområder innebærer et

behov for å vurdere sivil beredskap i et nytt perspektiv, basert på de potensielle scenarier man kan stå overfor.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne viser til Sivilforsvarets store og viktige rolle i Norges totale beredskap, både i fredstid og i krigstid, og at de mener at det bør gjennomføres en hurtig evaluering av hvilke behov Sivilforsvaret selv identifiserer som viktigst for å øke beredskapsevnen, vurdert opp mot det nye situasjonsbildet i Norges nærområder.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne mener at antallet tjenestepiktig personell i Sivilforsvaret bør økes fra 8 000 til 12 000.

Komiteen merker seg videre at forslagsstillerne peker på den totale tilfluktsromkapasiteten, og at de mener at den må økes, og at det stilles spørsmål om hvorvidt tilstanden på tilfluktsrommene er i samsvar med gjeldende forskrift. Komiteen merker seg også at forslagsstillerne mener det er naturlig å se på dispensasjonspraksis for gjeldende regelverk under arbeidet med planleggingen av økt utbygging av offentlige tilfluktsrom. Komiteen merker seg at forslagsstillerne mener at det er behov for å øke antallet fulltidsstillinger i Sivilforsvarsdistriktene med 50 for å håndtere tilstandsgjennomgang og kapasitetsøkning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til statsrådets svarbrev til komiteen og til Prop. 78 S (2021–2022), som nå er behandlet i Stortinget. Det fremgår her at det bevilges betydelige midler til sivil beredskap.

Disse medlemmer vil spesielt vise til at det er bevilget 41 mill. kroner for at det skal øves mer, og at måltallet på 8 000 mannskaper i Sivilforsvaret kan oppnås. I tillegg er det bevilget 48,8 mill. kroner for å dekke opp et materiellatterslep som har oppstått i den sivile beredskapen. Bevilgningen sikrer nå at det kan investeres i nytt og moderne utstyr.

Disse medlemmer er enige med statsråden i at dette innfrir det mest kritiske materiellatterslepet, fyller opp med nødvendig moderne utstyr og legger til rette for flere øvelser.

Disse medlemmer viser videre til statsrådets svarbrev, der det fremgår at Direktoratet for sivil beredskap er gitt i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt om sivile beskyttelsestiltak, og at det som en del av dette arbeidet blant annet skal vurderes å videreføre tilfluktsrom med høy beskyttelsesevne i spesielt utsatte områder.

Disse medlemmer viser ellers til at regjeringen har nedsatt en totalberedskapskommisjon for å vurdere hvordan de samlede beredskapsressursene kan benyttes best mulig. Disse medlemmer mener på bakgrunn av dette at regjeringen har iverksatt de tiltak som er naturlig på dette tidspunkt, og vil derfor ikke støtte forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre er enige med forslagsstillerne i at Russlands angrepskrig mot Ukraina og den nye sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa fordrer at Norge nå styrker den sivile beredskapen. Disse medlemmer er enige i at det er behov for å vurdere å styrke Sivilforsvarets beredskapskapasitet, blant annet ved å øke antallet tjenestepliktige, ha hyppigere øvelser og sørge for oppgradering av utstyr.

Disse medlemmer viser til at justis- og beredskapsministeren i sitt svarbrev til komiteen viser til at regjeringen har nedsatt en totalberedskapskommisjon, hvis formål er å vurdere hvordan de samlede beredskapsressursene kan benyttes på best mulig måte. Kommisjonen skal levere sitt arbeid til departementet i juni 2023.

Disse medlemmer viser også til at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er gitt i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt om sivile beskyttelsestiltak. I dette arbeidet skal DSB vurdere og foreslå kriterier for trygge oppholdssteder for befolkningen samt vurdere å videreføre tilfluktsrom med høy beskyttelsesevne i spesielt utsatte områder. Behovet for vedlikehold, eventuelt oppgradering, av allerede eksisterende tilfluktsrom inngår også som en del av forprosjektet.

Disse medlemmer mener at i arbeidet med å styrke den sivile beredskapen bør behovet for forbedringer vurderes på tvers av sektorgrenser og beredskapsområder. På den måten sikrer man at det foretas en helhetlig vurdering av effekten av ulike tiltak, og at ressursene prioriteres til områder hvor tiltakene har størst effekt. Disse medlemmer viser til at slike vurderinger inngår i totalberedskapskommisjonens mandat, og mener derfor at det er naturlig at forslagene i representantforslaget oversendes kommisjonen for en helhetlig vurdering.

Disse medlemmer understreker at de støtter intensjonen med representantforslaget, men mener tiltakene bør undergis en bredere vurdering. Disse medlemmer ser ikke bort fra at forslagene kan være relevante innspill i det pågående arbeidet med styrkingen av den sivile beredskapen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oversende forslagene i Dokument 8:213 S (2021–2022) om styrking av den sivile beredskapen til totalberedskapskommisjonen for en helhetlig vurdering.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til situasjonen i Ukraina og den typen krigføring man har sett der siden det russiske angrepet ble påbegynt. Dette gir slik disse medlemmer ser det, et nytt situasjonsbilde i våre nærområder som med-

fører at vi må innrette vår beredskap på bakgrunn av de mulige scenarioer vi kan bli stilt overfor.

Disse medlemmer mener dette arbeidet må iverksettes umiddelbart. Selv om det er flere positive signaler i statsrådens svarbrev, er ikke disse medlemmer tilfredse med at en vesentlig del av dette arbeidet skyves ut i tid i påvente av at totalberedskapskommisjonen skal ferdigstille sitt arbeid. Disse medlemmer viser til begrunnelsen i representantforslaget og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen raskt øke antallet tjenestepliktige i Sivilforsvaret til 12 000.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en langtidsplan for Sivilforsvaret for å sikre en langsiktig oppbygging av kapasiteten i hele Sivilforsvarets beredskapsspekter.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for økt bygging av offentlige tilfluktsrom for å sikre tilstrekkelig nasjonal tilfluktsromkapasitet.»

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en plan for hurtig opprettelse av 50 nye stillinger i sivilforsvarsdistriktene for håndtering av tilsyn med og økning av tilfluktsromkapasiteten, basert på det nye trusselbildet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en rask gjennomgang av alle tilfluktsrom i landet for å sikre at tilfluktsrommene er i tilfredsstillende stand og kan brukes av befolkningen ved kritiske hendelser, jf. de krav som oppstilles i forskrift om tilfluktsrom.»

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av praktiseringen av dispensasjonsbestemmelsene i forskrift om tilfluktsrom kapittel VI.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at de fleste tilfluktsrom, ifølge Sivilforsvaret, ikke er spesielt tilpasset personer med en funksjonsnedsettelse. De fleste tilfluktsrommene ble bygget før kravene om universell utforming, slik at det for eksempel ikke finnes muligheter for handikappede til å gå på toalettet om en krisesituasjon skulle oppstå. Disse medlemmer vil fremheve behovet for at det i arbeidet med å styrke den sivile beredskapet blir vurdert hvordan sårbare grupper kan bli bedre ivaretatt i hele krisespekteret. Disse medlemmer viser til at koronapandemien har belyst flere svakheter i så måte, som vi må lære av.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev, hvor det påpekes at DSB har fått i oppdrag å gjennomføre et forprosjekt om sivile beskyttelsestiltak.

Disse medlemmer mener DSB i den forbindelse også må se på hvordan myndighetene kan treffe nødvendige tiltak for å sikre funksjonshindrede beskyttelse og sikkerhet i risikosituasjoner.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen se på hvordan myndighetene kan treffe nødvendige tiltak for å sikre funksjonshindrede beskyttelse og sikkerhet i risikosituasjoner i hele krisespekteret, og sikre at funksjonshindredes organisasjoner høres i forbindelse med dette.»

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at det ifølge Sivilforsvarets informasjon om tilfluktsrom per i dag ikke er lov å ta med dyr inn i tilfluktsrom, med unntak av førerhunder. For mange vil det være svært belastende å forlate både kjæledyr og landbruksdyr i en kritisk situasjon. Enkelte kan vegre seg mot å oppsøke tilfluktsrom dersom det innebærer at de må forlate dyrene sine. Dette kan skape utrygge situasjoner både for mennesker og dyr. Dette medlem er glad for at departementet nå vil be om at DSB i arbeidet med forprosjektet om sivile beskyttelsestiltak også vurderer problemstillingene om dyr i tilfluktsrom.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen oversende forslagene i Dokument 8:213 S (2021–2022) om styrking av den sivile beredskapen til totalberedskapskommisjonen for en helhetlig vurdering.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen foreta en rask gjennomgang av alle tilfluktsrom i landet for å sikre at tilfluktsrommene er i tilfredsstillende stand og kan brukes av befolkningen ved kritiske hendelser, jf. de krav som oppstilles i forskrift om tilfluktsrom.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av praktiseringen av dispensasjonsbestemmelsene i forskrift om tilfluktsrom kapittel VI.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen raskt øke antallet tjenestepliktige i Sivilforsvaret til 12 000.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen legge frem en langtidsplan for Sivilforsvaret for å sikre en langsiktig oppbygging av kapasiteten i hele Sivilforsvarets beredskapsspekter.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for økt bygging av offentlige tilfluktsrom for å sikre tilstrekkelig nasjonal tilfluktsromkapasitet.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremlegge en plan for hurtig opprettelse av 50 nye stillinger i sivilforsvarsdistriktene for håndtering av tilsyn med og økning av tilfluktsromkapasiteten, basert på det nye trusselbildet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen se på hvordan myndighetene kan treffe nødvendige tiltak for å sikre funksjonshindrede beskyttelse og sikkerhet i risikosituasjoner i hele krisespekteret, og sikre at funksjonshindredes organisasjoner høres i forbindelse med dette.

Oslo, i justiskomiteen, den 24. mai 2022

Per-Willy Amundsen

leder

Odd Harald Hovland

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
22/2403 - MMH

Dato
06.05.2022

Dokument 8:213 S (2021-2022) Representantforslag styrking av den sivile beredskapen

Justiskomiteen ber i brev datert 21. april 2022 om departementets uttalelse i forbindelse med at den har følgende sak til behandling: Dokument 8:213 S (2021-2022) Representantforslag om styrking av den sivile beredskapen.

Jeg viser til regjeringens forslag til styrking av den sivile beredskapen og Sivilforsvaret i Prop. 78 S (2021-2022) som nå er til behandling i Stortinget. Regjeringen foreslår å øke den operative evnen til Sivilforsvaret gjennom en bevilgning på ytterligere 41 millioner kroner i 2022. Bevilgningen skal blant annet legge til rette for at de tjenestepiktige i Sivilforsvaret kan øve mer, og at måltallet på 8 000 mannskaper i Sivilforsvaret kan nås. Regjeringen foreslår videre å bevilge 48,8 millioner kroner for dekke opp for materiellterslepet i Sivilforsvaret og for å investere i nytt og moderne utstyr.

Med disse forslagene om styrking av Sivilforsvaret mener jeg regjeringen både innfrir det mest kritiske materiellterslepet, fyller på med mer moderne utstyr, samtidig som det legges til rette for økt øvelsesaktivitet i Sivilforsvaret.

Jeg vil videre informere om at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er gitt i oppdrag i å gjennomføre et forprosjekt om sivile beskyttelsestiltak. I samarbeid med relevante aktører skal DSB vurdere og foreslå kriterier for trygge oppholdssteder for befolkningen ved evakuering i hele krisespekteret. Som del av dette arbeidet skal det særskilt vurderes å videreføre tilfluktsrom med høy beskyttelsesevne i spesielt utsatte områder, samt også hvordan eksisterende tilfluktsrom i større grad kan benyttes slik at de holdes i stand samt inngår som en del

av den nasjonale beredskapen i forbindelse med for eksempel migrasjon, pandemi eller forsyningskrise.

Jeg viser også til at regjeringen har nedsatt en totalberedskaps-kommisjon for å vurdere hvordan de samlede beredskapsressursene kan benyttes best mulig. Kommisjonen skal vurdere styrker og svakheter ved dagens beredskapssystemer, og foreslå hvordan samfunnets samlede ressurser kan og bør innrettes for å videreutvikle samfunnssikkerhet og beredskap, og sikre best mulig samlet utnyttelse av de samlede beredskapsressursene. Utvalget skal levere sitt arbeid i juni 2023.

Med hilsen

Emilie Mehl

